

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Investigating new process-focused treatments for posttraumatic stress disorder : attentional bias modification and mindfulness-based cognitive therapy

Schoorl, S.M.D.

Citation

Schoorl, S. M. D. (2013, October 30). *Investigating new process-focused treatments for posttraumatic stress disorder : attentional bias modification and mindfulness-based cognitive therapy*. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/22070>

Version: Corrected Publisher's Version

License: [Licence agreement concerning inclusion of doctoral thesis in the Institutional Repository of the University of Leiden](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/22070>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Cover Page

Universiteit Leiden

The handle <http://hdl.handle.net/1887/22070> holds various files of this Leiden University dissertation.

Author: Schoorl, Stephanie Maartje Desiree

Title: Investigating new process-focused treatments for posttraumatic stress disorder : attentional bias modification and mindfulness-based cognitive therapy

Issue Date: 2013-10-30

Dankwoord

Zoals een Afrikaans gezegde luidt: it takes a village to raise a child; dat geldt ook wel een beetje voor het schrijven van een proefschrift. Het dorp dat mij heeft geholpen bestaat uit heel wat mensen die ik dan ook graag hier wil bedanken.

Allereerst Willem Van Der Does; ontzettend bedankt voor alle begeleiding. Je hebt me als mentor altijd geïnspireerd en in het begeleiden van studenten ben je me tot voorbeeld: respectvol, integer, kritisch, maar ook heel erg lachen. Zonder jouw steun was dit project nooit gestart en al helemaal niet tot een goed einde gebracht. Peter Putman; heel veel dank voor je betrokkenheid en je steun de afgelopen jaren. Je hoge tempo en moeilijke vragen hebben me altijd erg uitgedaagd. Ik vind het heel fijn en bijzonder de samenwerking met jou en Willem te kunnen voortzetten in Leiden.

De collega's van PsyQ; allereerst natuurlijk Paula de Jong en Christel van Soelen Vanaf het begin hebben jullie me gesteund en steeds interesse getoond in het onderzoek, enorm bedankt daarvoor. Ethy Dorrepaal en Joop de Jong als speciale onderzoekscollega's, dank voor de steun en Ethy, wat zou het leuk zijn als we samen verder kunnen onderzoeken. Marije Tjaarda, bedankt voor het samenwerken tijdens je afstudeeronderzoek. Geweldig dat ik aan dit onderzoek jouw vriendschap overhoud. En dan het team van psychotrauma; zonder jullie hulp was het nooit gelukt. Dank ook aan het secretariaat in het bijzonder, voor jullie beschikbaarheid en het meedenken.

Bij het onderzoek waren veel stagiaires en assistenten betrokken die ik wil bedanken. Mathijs Veeren, grote vriend, als klinisch psycholoog in opleiding betrokken bij het onderzoek. Linda van Mil-Klinkenberg, samen de mindfulness groepen geven, wat een avontuur was dat. Annemarieke Kleinekoort en Jeanette Schermers als scriptiestudenten, bedankt voor jullie inzet. Suzanne Wagemans en Jacqueline van Hees; ideale assistenten bestaan dus! Dank ook aan Steven van der Werff; altijd beschikbaar en kundig.

Dank ook aan alle patiënten die hebben meegedaan aan de verschillende projecten en aan de patiënten die ik de afgelopen jaren in behandeling heb gehad. Ik heb dankzij jullie heel veel geleerd over de effecten van ingrijpende gebeurtenissen en nog meer over veerkracht.

De OOG (Opleiding Onderzoekers in de GGZ)-subsidie van ZonMw was de buitenkans die heeft geleid tot dit onderzoek. Dank in het bijzonder aan Linda Gerth voor de ondersteunende begeleiding. Op deze plek wil ik ook mijn KP-intervisie groep bedanken voor alle inspiratie in de afgelopen jaren. Annette, jij bent de volgende.

En dan de mensen dichtbij. Michiel en Mira, dank voor jullie betrokkenheid en vriendschap. Anne, voor je niet aflatende belangstelling voor mijn werk en andere levensdingen. Menno, dank voor je opluchting, toen ik niet bleek af te haken ook al werd het even spannend. Peet, je kijkt het soms hoofdschuddend aan, maar samen beleven we de pieken en de dalen. Lieve Bi, wat gaan we al ver terug. Dank voor je trots en je prachtige muziek. Mandy, we kijken samen naar het perenboompje.

Lieve Janie en Trudy, mijn paranimfen. Met Janie in de cabines bij Centrum '45; jouw zorgvuldigheid was mijn voorbeeld, ik vind het zo fijn dat we tot op vandaag vrienden zijn. Trudy, tja, dat was ook een grote klik in De Vonk. Allebei zoeken naar de ideale combinatie van GGZ en onderzoek. Ik hoop dat we tot in lengte van dagen met onze voeten in het zand kunnen praten over het leven en het werk.

Lieve Leo en Tine, heel erg fijn dat jullie dit moment met me kunnen delen. Jullie hebben mijn nieuwsgierigheid altijd ruimte gegeven. Wieteke en Floris, we denken aan jullie. Lida en Carel, bedankt voor de dagjes uit met de meiden en Carel, héél erg bedankt voor het prepareren van het manuscript, je hebt me een grote zorg uit handen genomen.

Mooie kleine mensen, wat is het fijn om jullie moeder te zijn. Lieve Lucy, energiek en nieuwsgierig ben je, wat is het heerlijk om met jou alle eerste stappen te zetten. Mia meisje, je bent zo scherpzinnig, en je verbaast ons altijd met je mooie woorden en observaties. Yannick, je bent een heerlijke sterke jongen, ik voorzie een grote toekomst voor jou en al je gereedschap. Lieve kleine Ruben, jouw geboorte viel bijna samen met de goedkeuring van het manuscript; je bent in alle opzichten ons wonderkind.

Lieve, lieve Mies, zoals Mia zegt: "Wat is het toch fijn dat jij bestaat." Je vertrouwen in mij gaf me steeds moed om door te gaan op de moeilijke momenten tijdens dit project, zoals je hand in mijn rug als we samen een hoge brug op fietsen in Leiden. Ik verheug me op onze toekomst samen, met vast nog veel meer avonturen.

Curriculum vitae

Maartje Schoorl werd op 9 juni 1972 geboren in Voorburg. In 1996 heeft zij de studie Nederlandse taal- en letterkunde afgerond aan de Universiteit Leiden. Vervolgens heeft zij de lerarenopleiding gevolgd en gewerkt als docent Nederlands. Na een baan als sociotherapeut in jeugdgevangenis Teylingereind, maakte zij in 1999 de overstap naar psychologie. De studie klinische en gezondheidspsychologie voltooide zij aan de Universiteit Leiden, waarna zij in 2001 startte als onderzoeker bij Centrum '45 in Oegstgeest. In 2002 is zij begonnen aan de opleiding tot gezondheidszorgpsycholoog, gecombineerd met voortzetting van onderzoeksactiviteiten binnen Centrum'45. Daarnaast was zij verbonden aan de Universiteit Leiden en heeft zij lesgegeven op de afdeling klinische en gezondheidspsychologie. In 2004 is zij bij Centrum '45 begonnen aan de opleiding tot klinisch psycholoog, die zij in 2008 heeft afgerond bij Rivierduinen op de afdeling persoonlijkheidsstoornissen. In november 2007 verwierf zij samen met haar begeleider prof. dr. A.J.W. van der Does een OOG (Opleiding Onderzoeker GGZ) subsidie van ZonMW, waarmee haar promotieonderzoek *Investigating new process-focused therapies in posttraumatic stress disorder: Attention bias modification and mindfulness-based cognitive therapy* grotendeels gefinancierd werd. Sinds januari 2008 werkt zij bij PsyQ Haaglanden, afdeling psychotrauma, als klinisch psycholoog en onderzoeker. In 2011 behaalde zij de registratie cognitief gedragstherapeut VGCT. In september 2013 is zij naast haar baan bij PsyQ Haaglanden gestart als klinisch docent op de afdeling klinische en gezondheidspsychologie van de Universiteit Leiden. Maartje is getrouwd met Mischa Wijffelman en samen hebben zij vier kinderen, Lucy (2005), Mia (2007), Yannick (2011) en Ruben (2013).

List of publications

- Schoorl, M. & Van Der Does, A.J.W. (2013). Mindfulness based cognitive therapy in posttraumatic stress disorder: a pilot study. Manuscript submitted
- Schoorl, M., Putman, P., Mooren, T. M., Van Der Werff, S., & Van Der Does, A.J.W. (2013). Attention bias modification in veterans with posttraumatic stress disorder, a case series with a personalized treatment version. Under revision.
- Schoorl, M. (2013). Attentional bias modificatie bij posttraumatische stress stoornis. *Tijdschrift voor Psychiatrie*, 55, 5.
- Schoorl, M., Putman, P., Van Der Werff, S., & Van Der Does, A.J.W. (2013). Attentional control, attentional bias and posttraumatic stress disorder. Under revision.
- Schoorl, M., Van Mil-Klinkenberg, L., & Van Der Does, A.J.W. (2013). Relationships between mindfulness skills, anxiety sensitivity and cognitive reactivity in posttraumatic stress disorder. Under revision.
- Schoorl, M., Putman, P., & Van Der Does, A.J.W. (2013) Attentional bias in posttraumatic stress disorder: A randomized controlled trial. *Psychotherapy and Psychosomatics*, 82, 99-105. doi: 10.1159/000341920.
- Mooren, T.M. & Schoorl, M. (2008) Beter beginnen, een psycho-educatief programma voor asielzoekers en vluchtelingen. Bohn, Stafleu & van Loghum, Houten.
- Van Emmerik, A., Schoorl, M., Kamphuis, J.H., & Emmelkamp, P. (2007). Psychometric characteristics of a Dutch adaptation of the Posttraumatic Cognitions Inventory (PTCI) and sensitivity to treatment-induced recovery from posttraumatic stress disorder. *Behaviour Research & Therapy* 44, 1053-1065.
- Van Emmerik, A., Schoorl, M., Kamphuis, J.H., & Emmelkamp, P. (2007). Validering van de Nederlandse Posttraumatische Cognities Inventarisatie (PTCI). *Gedragstherapie* 4, 269-284.
- Mooren, T.M. & Schoorl, M. (2006). Psycho-educatie aan vluchtelingen en asielzoekers. Programma's belicht en vergeleken. *Cogiscope*, 0206, 5-9. Utrecht: Cogis.
- Schoorl, M., Van Dijk, J., & Mooren, T.M. (2005). Psychoeducatie voor vluchtelingen. Hoofdstuk in *Groepstherapie met vluchtelingen*. Onder redactie van: H. Rohlof & T. Haans.
- Schoorl, M. & Mooren, T.M. (2004). De voorzorggroep, een psychoeducatief programma voor vluchtelingen. In Phaxx, kwartaalblad gezondheidszorg en vluchtelingen.